

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie komunikatu Komisji „Plan działania w sprawie biomasy”

COM(2005) 628 końcowy

(2006/C 195/19)

Dnia 23 stycznia 2006 r. Komisja, działając na podstawie art. 262 oraz zgodnie z protokołem w sprawie współpracy między Komisją Europejską a Europejskim Komitetem Ekonomiczno-Społecznym z dnia 7 listopada 2005 r., postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie komunikatu Komisji „Plan działania w sprawie biomasy”

Sekcja ds. Transportu, Energii, Infrastruktury i Społeczeństwa Informacyjnego, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swą opinię 2 maja 2006 r. Sprawozdawcą był Bernd VOSS.

Na swojej 427. sesji plenarnej w dniach 17-18 maja 2006 r. (posiedzenie z 17 maja 2006 r.) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny przyjął 85 głosami, 5 osób wstrzymało się od głosu, następującą opinię:

1. Podsumowanie i wnioski końcowe

1.1 Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny przyjmuje z zadowoleniem przedłożony przez Komisję „Plan działania w sprawie biomasy” jako istotny wkład do rozwoju zrównoważonego Europy.

1.2 Analiza obecnego rozpowszechnienia korzystania z biomasy, jak również jej potencjału, pozwala po raz pierwszy na ocenę możliwości i przeszkód występujących obecnie na drodze stosowania biomasy w różnych sektorach energetyki.

1.3 Aby osiągnąć cel Unii Europejskiej — 12-procentowy udział energii odnawialnych w całkowitym zużyciu energii do roku 2010 — należy koniecznie zwiększyć udział biomasy w energii odnawialnej. Z tego względu słuszne i nieodzowne jest, aby silnie wspierać korzystanie z biomasy.

1.4 Komitet wyraźnie popiera usunięcie luki w prawodawstwie dotyczącym wykorzystania energii odnawialnych w sektorze ciepłowniczym. Dotychczas na szczęblu europejskim istnieją jedynie dyrektywa w sprawie wspierania produkcji energii elektrycznej wytwarzanej ze źródeł odnawialnych oraz również dyrektywa w sprawie wspierania biopaliw. Biorąc pod uwagę około 50-procentowy udział ciepła w całkowitym zużyciu energii oraz wysoki potencjał biomasy w zakresie produkcji ciepła, oczekuje się, że Komisja jeszcze w tym roku przygotowuje wniosek.

1.5 Nie powinien on jednak ograniczać się jedynie do biomasy, lecz uwzględniać również inne technologie energii odnawialnych używanych do produkcji ciepła i zimna. Konkretnie i wiążące ustalenie celów Unii na rok 2020 zapewniłoby pewność inwestycyjną. Należy uzgodnić wiążący cel uzyskania do roku 2020 co najmniej 25-procentowego udziału energii odnawialnych w zużyciu energii.

1.6 Komitet oczekuje na zapowiedziany przez Komisję raport w sprawie wykorzystania biopaliw i wzywa do intensyfikacji działań w tej dziedzinie. Biopaliwa zasadniczo mogą istotnie przyczynić się do zmniejszenia europejskiej zależności

od tradycyjnych źródeł energii. Jednocześnie właśnie ten punkt dobitnie uzmysławia fakt, że również w wypadku ambitnej strategii substytucji tworzenie skuteczniejszych systemów transportu i znaczące zwiększenie wydajności energetycznej mają decydujące znaczenie.

1.7 Komitet wzywa więc Komisję do utworzenia jeszcze w tym roku długoterminowej perspektywy dla inwestorów i do zaproponowania nowych, wiążących celów dotyczących udziału biopaliw do roku 2020.

1.8 Środki przewidziane dotychczas w VII programie ramowym powinny być zwiększone w sposób znaczący. W szczególności należy dalej zwiększać także wykorzystanie biomasy z lignocelulozy, jak również produktów pokrewnych.

1.9 Istniejąca dyrektywa w sprawie wspierania szczególnie wydajnej kogeneracji w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe⁽¹⁾ powinna zostać rozszerzona w celu przyznania biomase priorytetu w kogeneracji wtedy, gdy umożliwia to sytuacja ogólna.

1.10 Polityka zwiększania wykorzystania biomasy w Unii Europejskiej musi opierać się na podejściu horyzontalnym. Dzięki skoordynowanej polityce rolnej, strukturalnej, regionalnej i energetycznej większe zaangażowanie rolników również w dziedzinę wytwarzania energii będzie wytyczało przyszłość europejskiej zdolności konkurencyjnej, ochrony środowiska i zaopatrzenia w energię.

1.11 Komitet z zadowoleniem przyjmuje dany przez Komisję sygnał w sprawie potrzeby jasnych i wiarygodnych uregulowań handlowych. Należy poza tym utworzyć instrumenty pozwalające na kwalifikowany dostęp do rynku w ramach porozumień WTO również w odniesieniu do produktów biomasy. Tylko w ten sposób możemy dać szansę rozwoju młodemu europejskiemu przemysłowi wytwórczemu.

1.12 W europejskim planie działania należy uwzględnić również wykorzystanie materiałowe biomasy.

⁽¹⁾ Dyrektywa 2004/8/WE w sprawie wspierania kogeneracji w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe, Dz.U. L 52 z 21.2.2004 r.

1.13 Komitet wzywa Komisję i państwa członkowskie do takiej zmiany szóstej dyrektywy 77/388/EWG⁽²⁾ w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich w odniesieniu do podatków obrotowych, aby państwa członkowskie mogły stosować zmniejszony podatek VAT na materiały i usługi związane z wykorzystaniem odnawialnych źródeł ciepła i zimna.

1.14 Komitet wzywa państwa członkowskie i Komisję do wykorzystywania środków z funduszy strukturalnych UE na inwestycje w dziedzinie wykorzystania biomasy i innych odnawialnych źródeł energii. Opowiada się również za minimalnymi składkami do Europejskiego Funduszu Rolniczego Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW). Powinna wzrosnąć średnia wysokość środków przeznaczanych na ten obszar inwestycji i pod koniec okresu planowania w 2013 r. średnio dla państw członkowskich wynosić 10 % środków strukturalnych.

1.15 Komitet postrzega także oddzielenie płatności bezpośrednich od produkcji w ramach ostatniej reformy rolnej jako ważny warunek dla zwiększenia uprawy roślin energetycznych. Widzi w krótkiej perspektywie możliwości negocjacji w ramach WPR przy uzgadnianiu systemów premiowych za uprawy energetyczne. Należy to umożliwić szczególnie w nowych państwach członkowskich.

1.16 Oprócz sprawdzania na bieżąco stopnia realizacji celów Komitet przewiduje również konieczność obowiązkowych planów w sprawie biomasy w państwach członkowskich. Doprowadziłoby to do poznania regionalnych możliwości i dostarczyło również motywacji do ich realizowania.

1.17 Komitet przygotowuje wnioski w sprawie likwidacji barier administracyjnych i w sprawie uwzględnienia odnawialnych nośników energii, np. w planach regionalnych.

1.18 Komitet oczekuje, że już w planie działania w sprawie biomasy zawarte będą wymagania dotyczące niezawodnego oznaczania pochodzenia produktów. Komitet wymienia kryteria stabilności wewnątrz europejskiej niezależności w dziedzinie żywności i standardy ekologiczne potrzebne do uzyskania dostępu do rynku.

1.19 Komitet przyjmuje z zadowoleniem fakt, że zdaniem Komisji zarówno dla bioenergii, jak i dla paliw kopalnych obowiązują te same normy emisji.

1.20 Komitet odnotowuje trend w kierunku jednolitej europejskiej polityki energetycznej. Pomimo pewnej dozy rozsądnej konkurencji pomiędzy systemami wprowadzania na rynek odnawialnych źródeł energii, należy także w całej Europie wykorzystywać systemy, które okazały się być szczególnie wydajne pod względem kosztów oraz w zakresie rozbudowy nowych procedur. Jako przykład mogą tu posłużyć dynamiczne systemy cen gwarantowanych, stosowane już obecnie w wielu państwach członkowskich w ustawodawstwie dotyczącym odnawialnych źródeł energii.

1.21 W mniemaniu Komitetu celem środków wprowadzania na rynek nie może być stałe subwencjonowanie, ale doprowadzenie do konkurencyjności i opłacalności stosowania przy jednoczesnym uwzględnieniu kosztów zewnętrznych.

2. Uzasadnienie

2.1 Z punktu widzenia bezpieczeństwa zaopatrzenia w energię, rosnącego uzależnienia Europy od dostaw ropy i gazu ziemnego, wzrastających cen ropy i zobowiązań dotyczących ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, kwestia rozwijania odnawialnych źródeł energii jest nadal sprawą priorytetową w obszarze polityki energetycznej Unii Europejskiej i państw członkowskich.

2.2 Cele przewidziane w dyrektywie w sprawie wspierania produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych i w dyrektywie w sprawie wykorzystania biopaliw nie zostaną osiągnięte bez daleko idących środków. Tak samo nie powiedzie się Unii jej całościowy cel podwojenia udziału odnawialnych źródeł energii do 12 %, jeśli w działaniach nie zajdą istotne zmiany. Dzieje się tak głównie z tego powodu, że wypełnienie tych celów musiałoby się w dużym stopniu łączyć z wykorzystaniem biomasy, tymczasem rozwój rynkowy w tej dziedzinie jest rozczarowujący.

2.3 Całkowity udział energii odnawialnych pozostaje w dalszym ciągu na niskim poziomie; udział energii odnawialnych w europejskiej kombinacji źródeł energii w roku 2010, zamiast pożądanego 12 %, wyniesie zapewne zaledwie 9 do 10 %, jeśli nie zostaną przedsięwzięte stosowne środki. Komisja przedstawiła więc plan działania w sprawie biomasy zapowiadający ważne inicjatywy w tej dziedzinie zaniebdywanej w dotychczasowych strategiach.

2.4 Inwestycje w zużycie energii to zawsze inwestycje długofalowe. Wybudowana dzisiaj elektrownia będzie działać ponad 30 lat. Niepewność w odniesieniu do poziomu cen ropy i gazu, w zestawieniu z dobrą przewidywalnością kosztów surowców w sektorze biomasy, obok zjawisk takich jak zmiana klimatu, stanowi istotny argument ekonomiczny przemawiający za wspieraniem tej technologii. Przy tym celem nie jest stałe wspieranie systemów, lecz rozwój konkurencyjności przy jednoczesnym uwzględnieniu kosztów zewnętrznych.

2.5 W przeciwieństwie do oczekiwanych wzrostów cen w sektorze paliw konwencjonalnych, technologie odnawialne są bardziej opłacalne ze względu na spadające koszty inwestycji wynikające z postępu technicznego i produkcji masowej.

2.6 Porównania kosztów energii odnawialnych oraz konwencjonalnej i jądrowej są zwykle niewystarczające. Często zbudowane niegdyś w państwowych monopolach, w pełni zamortyzowane elektrownie i ich koszty są porównywane z nowo zainstalowanymi obiektami technologii odnawialnych. Ponadto koszty zewnętrzne technologii konwencjonalnych i jądrowych, takie jak szkody dla środowiska naturalnego czy usługi ubezpieczeniowe świadczone przez państwo na rzecz elektrowni, nie są odzwierciedlane w cenach.

⁽²⁾ Dyrektywa Rady 77/388/EWG z dnia 17 maja 1977 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich w odniesieniu do podatków obrotowych – wspólny system podatku od wartości dodanej: ujednolicona podstawa wymiaru podatku.

2.7 W planie działania przewiduje się ponad 20 środków, które w większości mają być wprowadzone w życie od roku 2006. Jeśli chodzi o wykorzystanie biopaliw w transporcie, należą do tego prace przygotowawcze przed wprowadzeniem zobowiązań, zgodnie z którymi firmy zajmujące się dostarczaniem paliwa są zobligowane do zawarcia określonej ilości procentowej biopaliw w paliwie wprowadzanym do obrotu.

2.8 Na rok 2006 Komisja zapowiada sprawozdanie dotyczące wdrożenia tej dyrektywy, w celu jej ewentualnego przeglądu. W sprawozdaniu tym analizie poddane zostanie wdrożenie tej dyrektywy w państwach członkowskich. Obecnie udział w rynku UE wynosi 0,8 %; jest więc bardzo mało prawdopodobne, by do roku 2010 osiągnięto wartość 5,75 % ustaloną w roku 2003 dla całej UE.

2.9 Plan przewiduje również analizę możliwości poprawy norm paliwa w celu wspierania stosowania energii z biomasy w transporcie, ciepłownictwie i produkcji energii elektrycznej. Ponadto przewidziane są inwestycje badawcze, zwłaszcza w zakresie produkcji paliw płynnych z drewna i odpadów, jak również kampania informacyjna dla rolników i właścicieli lasów na temat upraw energetycznych. Ponadto Komisja będzie opracowywać przyszłe akty prawne UE na rzecz promowania odnawialnych źródeł energii dla celów gwałtownych.

2.10 Według szacunków Komisji środki przewidziane w planie działania do roku 2010 zwiększą do ok. 150 Mtoe (w porównaniu do 69 Mtoe w roku 2003) wykorzystanie biomasy bez zwiększania intensywności rolnictwa bądź znaczącego wpływu na rodzimą produkcję żywności. Emisje gazów cieplarnianych zmniejszą się w związku z tym, według prognoz Komisji, o 209 milionów ton CO_{2eq} rocznie. Pozwoli to stworzyć od 250 000 do 300 000 miejsc pracy, przynajmniej na obszarach wiejskich, oraz zmniejszyć uzależnienie Europy od importu energii z 48 % do 42 %.

2.11 Przy cenie ropy naftowej rzędu 54\$ za baryłkę Komisja bezpośrednie możliwe do ustalenia koszty szacuje na 9 mld EUR rocznie. Z tego 6 mld EUR przypada na biopaliwa, a 3 mld EUR na wykorzystanie biomasy do produkcji energii elektrycznej. Odpowiada to wzrostowi o 1,5 centa w przypadku litra benzyny i 0,1 centa w przypadku kWh energii elektrycznej.

3. Uwagi ogólne

3.1 Unia Europejska nie osiągnie ustanowionych przez siebie samą celów dotyczących zwiększenia wykorzystania energii odnawialnych, jeśli nie zostaną przedsięwzięte dalsze środki. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny przyjmuje z zadowoleniem plan działania w sprawie biomasy i stwierdza, że wiosenny szczyt szefów państw i rządów poprzez sformułowanie dalszych celów cząstkowych (np. 15 % energii odnawialnych i 8 % biopaliw do roku 2015) zasygnalizował konieczność kontynuowania ambitnej polityki dotyczącej odnawialnych źródeł energii. Również decyzja Parlamentu Europejskiego dotycząca uzyskiwania 25 % energii ze źródeł odnawialnych do roku 2020 pokazuje, że rośnie wola wprowadzenia nowych kierunków w polityce energetycznej UE.

3.2 Dalszą przeszkodą jest to, że technologie odnawialnych nośników energii — jak wiele innych innowacyjnych technologii — często cieszą się zbyt małym zaufaniem ze strony inwestorów, rządów i użytkowników; wynika to z nieznamośności możliwości technicznych i gospodarczych. Komitet zarówno wśród użytkowników, jak i odbiorców i w sektorze badań i rozwoju dostrzega znaczne zapotrzebowanie na dalsze kształcenie, którym powinno się intensywniej zająć w planie działania w sprawie biomasy.

3.2.1 Jednocześnie Komitet stwierdza, że występująca często w sektorze energetycznym koncentracja przedsiębiorstw nie zawsze sprzyja szybkiemu wprowadzeniu nowoczesnych technologii i procedur. Komitet zauważa, że w dzisiejszej strukturze przedsiębiorstw nowe impulsy pojawiające się często w małych i średnich przedsiębiorstwach nie są należycie wykorzystywane i wzywa Komisję do zaproponowania środków zaradczych.

3.3 Zwiększone wykorzystanie biomasy mogłoby doprowadzić nie tylko do znaczącego zmniejszenia uzależnienia UE od importu energii, ale przyczynić się poza tym w istotny sposób do osiągnięcia celów założonych w strategii lizbońskiej i celów związanych z ochroną klimatu. Wykorzystywanie biomasy działa niesymetrycznie na korzyść struktur zdecentralizowanych i na korzyść rozwoju obszarów wiejskich. Szczególnie mając na uwadze nowe państwa członkowskie, w których znaczący odsetek ludności jest zatrudniony w rolnictwie, wykorzystanie biomasy stanowi poważny potencjał, który może pomóc w dywersyfikowaniu źródeł dochodu i zapewnieniu miejsc pracy.

3.4 Komitet stwierdza, że Europa objęła teraz prowadzenie w kilku sektorach technologii biologiczno-energetycznych. Gospodarka UE jest uzależniona od rozwoju i eksportu nowych technologii. Nowoczesne procesy i produkty z surowców odnawialnych stanowią podstawę objęcia wiodącej roli w handlu światowym w dziedzinie technologii przyszłości. Główne znaczenie dla rozwijania gospodarczego technologii odnawialnych w Unii Europejskiej mają więc warunki polityczne ich dotyczące. Rozwijaniu takich struktur powinny towarzyszyć środki wspierające eksport takich technologii do krajów trzecich.

3.5 Komitet zwraca uwagę na znaczny potencjał rynku pracy, który zostanie zmobilizowany przy wdrożeniu planu działania w sprawie biomasy. Raport syntetyczny MITRE (Monitoring and Modelling Initiative on the Targets for Renewable Energy) z roku 2003 wskazuje przy ambitnej strategii surowcowej UE na możliwość utworzenia, na podstawie jedynie odnawialnych energii, niemal 2,5 miliona dodatkowych miejsc pracy na terenie Unii Europejskiej. Przewiduje się, że 2/3 z tego będzie w sektorze biomasy. Z jednej strony powstaje więc nowy popyt na wysoko wykwalifikowaną siłę roboczą, szczególnie w dziedzinie badań i rozwoju. Szacuje się go na 400 000. Z drugiej strony pojawia się zapotrzebowanie na siłę roboczą o niższych lub niewielkich kwalifikacjach wyjściowych. Komitet wzywa Komisję do powiązania perspektyw rynku pracy w UE do 2020 r. z ambitnym rozwijaniem wykorzystania biomasy i odnawialnych źródeł energii.

3.6 Inwestycje i restrukturyzacja wymagają zdaniem Komitetu ustalenia długoterminowych, wiążących wytycznych politycznych. W planie działania w sprawie biomasy wytycznych takich brakuje. Z tego względu wzywa się Komisję, aby jak najszybciej ustaliła konkretne cele w zakresie wykorzystania biomasy, względnie w odniesieniu do wykorzystania odnawialnych nośników energii. Realistyczne, chociaż bardzo ambitne, byłoby ustalenie wiążących celów europejskich dotyczących prądu, ciepła i transportu do roku 2020. Należy uzgodnić cel uzyskania do roku 2020 co najmniej 25-procentowego udziału w zużyciu energii. Istniejący potencjał biomasy w Europie, szczególnie w dziedzinie produktów ubocznych i pokrewnych, i potencjał powierzchniowy, przy wykorzystaniu zmienionym na skutek zmian struktury popytu, mógłby umożliwić realizację takich założeń. Komitet zwraca uwagę na fakt, że Stany Zjednoczone w swojej ustawie o zabezpieczeniu dostaw energii również wdrażają ambitne cele dotyczące długofalowego wykorzystania biomasy.

3.7 Komitet opowiada się za ostrożnym ustaleniem bazy surowcowej (biomasy) potrzebnej do wdrożenia planu działania w sprawie biomasy, w odniesieniu do której, na planowany okres, nie ma wśród surowców rolniczych żadnej konkurencji. Długofalowo z jednej strony należy zakładać wzrost wydajności i spadek konsumpcji żywności w Europie. Obecnie w Europie potrzebne są grunty na hodowlę zwierząt. Z drugiej strony zaś obserwujemy spadek ilości powierzchni uprawnych. Należy stawić również wysokie wymagania co do opracowania skutecznych technologii przetwórstwa i konwersji. W tym kontekście Komitet krytycznie ocenia tzw. wyważone podejście Komisji w sprawie międzynarodowego zabezpieczenia, zwłaszcza bazy surowcowej dla biopaliw. W ten sposób import taniej żywności zagrozić może podstawom żywnościowym w innych częściach świata, hamując jednocześnie rozwój technologiczny w Europie.

3.8 Mimo wielorakich form zapotrzebowania na energię i biomasę w Europie, Komitet oczekiwałby takiego planu działania w sprawie biomasy, który obejmowałby kwestię opracowania **systemów wprowadzania na rynek**. Do wspierania wytwarzania prądu ze źródeł odnawialnych, włączając w to biomasę, najefektywniejsze okazały się modele zasilania lub premii — na przykład w Niemczech — zarówno biorąc pod uwagę efektywność kosztową, jak i efektywność rozwoju. Komisja wspominała o tym w swoim komunikacie w sprawie wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych⁽⁷⁾. Ponadto finansowe warunki ramowe nie są jedynymi decydującymi czynnikami rozwoju energii odnawialnych. Dla zagwarantowania skutecznego rozwoju potrzeba spełnienia przynajmniej czterech warunków.

3.9 Skuteczny model bodźców finansowych, gwarantowane i uczciwe warunki dostępu do sieci, przejrzyste procedury administracyjne i akceptacja publiczna. Jedynie przy jednoczesnym spełnieniu tych warunków możliwy jest znaczący wzrost w dziedzinie wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. Energia elektryczna pokrywa ok. 20 % zapotrzebowania Europy na energię.

3.10 Komitet zgadza się z wnioskiem zawartym w wyżej wymienionym komunikacie Komisji, że jest jeszcze za wcześnie na pełną harmonizację modeli wsparcia dla pozyskiwania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. Wzywa on jednak Komisję i państwa członkowskie do przygotowania się na wprowadzenie najsukuteczniejszych elementów systemu na obszarze całej Europy.

3.11 Wzywa się Komisję — zgodnie z dyrektywą 2001/77^(*) — do nadzorowania tych warunków w państwach członkowskich i w razie potrzeby do ich egzekwowania.

3.12 Komitet udziela swojego poparcia dla oceny Komisji dotyczącej roli biomasy przy zapewnianiu zgodności z dyrektywą 2001/77. Plan działania przedstawia rozszerzenie zastosowania kogeneracji, także przy wykorzystaniu biomasy, jako ważną perspektywę rozwojową. Komitet wzywa do uzgodnienia tej dyrektywy z dyrektywą w sprawie kogeneracji. Należy również podkreślić, że planowane na następne dwadzieścia lat znaczne nakłady na odnowę środków trwałych w przemyśle energetycznym w Europie są szansą na wzmoczenie kogeneracji. Ułatwi to — jak się powszechnie uznaje — zdecentralizowane wytwarzanie energii elektrycznej bliżej ostatecznych konsumentów. Komitet nie znajduje jednak w planie działania w sprawie biomasy odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób można zagwarantować wolny od dyskryminacji dostęp do producentów energii elektrycznej, w tym wytwórców korzystających z biomasy.

3.13 Ponieważ 50 % zapotrzebowania na energię w Europie przypada na **ciepło**, a w tym przypadku obecnie z biomasy nie pochodzi nawet 10 %, Komitet z naciskiem popiera propozycje zawarte w planie działania. Inwestycje w systemy ogrzewania i systemy poprawy efektywności energetycznej budynków to przedsięwzięcia długofalowe i częściowo również kapitałochłonne, dlatego Komitet naciska na szybkie rozpoczęcie proponowanych działań. Wniosek w sprawie inicjatywy legislacyjnej w dziedzinie wytwarzania ciepła i zimna powinien zostać rozszerzony do dyrektywy w sprawie wspierania wytwarzania ciepła i chłodzenia przy wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii, a więc m. in. energii słonecznej i energii geotermalnej. Obok rozwiązań zaproponowanych przez Komisję dyrektywa powinna obejmować ustalenie wiążących celów krajowych uwzględniających różne zasoby naturalne i istniejące obecnie zdolności.

3.14 Komitet z ubolewaniem przyjmuje do wiadomości, że w dziedzinie ciepłownictwa brak jest niemal wiarygodnych statystyk. Ogólnoeuropejski, jednolity system nadzorowania wykorzystania energii cieplnej umożliwiłyby Unii lepsze planowanie zainwestowanych surowców. Komitet podkreśla szacunki Komisji odnośnie znaczenia, rozbudowy i bezpieczeństwa sieci ciepłowniczych przy przechodzeniu na wykorzystanie biomasy jako paliwa. Zwłaszcza w nowych państwach członkowskich występuje znaczna liczba tego rodzaju sieci wymagających zabezpieczenia.

(7) 7. grudnia 2005 r., COM(2005) 627 końcowy.

(*) Dyrektywa 2001/77/WE z dnia 27 września 2001 r. w sprawie wspierania produkcji na rynku wewnętrznym energii elektrycznej wytwarzanej ze źródeł odnawialnych.

Obowiązująca dyrektywa w sprawie efektywności energetycznej budynków powinna zostać wdrożona jak najszybciej we wszystkich państwach członkowskich; należy również dążyć do nowelizacji tego dokumentu. Zakres jej stosowania powinien zostać rozszerzony na wszystkie zabudowania, również na takie o powierzchni poniżej 1 000 m². Priorytetowe powinny być zdecentralizowane systemy energetyczne oparte na biomasie. Komitet zgadza się ze stwierdzeniami zawartymi w planie działania, dotyczącymi rozwijania nowych i zabezpieczania istniejących systemów ciepłowniczych przy wykorzystywaniu biomasy w ciepłownictwie oraz w dziedzinie kogeneracji energii elektrycznej i ciepła.

3.15 Komitet przyjmuje z zadowoleniem stanowisko Komisji zawarte w planie działania w sprawie biomasy odnośnie obowiązujących obecnie i w przyszłości norm emisji (oraz w dyrektywie 1999/30/WE odnoszącej się do wartości dopuszczalnych dla pyłu) dla wykorzystywania biomasy. Zarówno w przypadku produkcji ciepła i energii elektrycznej, jak i w przypadku paliw, obowiązują takie same normy.

4. Uwagi szczegółowe

4.1 **Paliwa** stanowią wprawdzie jedynie 20 % zapotrzebowania na energię, lecz opierają się niemal wyłącznie na imporcie kopalin. To tłumaczy, dlaczego temu zagadnieniu poświęcono tyle miejsca w planie działania w sprawie biomasy. Zdaniem Komitetu działania Komisji w tej dziedzinie, przewidziane w wydanym przez nią dokumencie w sprawie biomasy, noszą brzemień nadmiernej presji na odniesienie natychmiastowych sukcesów. Zbyt dużo uwagi poświęca się importowi paliw znajdujących zbyt na rynku; zbyt mało natomiast — świeżej zależności od produktów importowanych i wpływowi na równowagę ekologiczną i społeczną w nowych krajach wytwarzających energię. Komitet zwraca się do Komisji z prośbą o zbadanie, czy za pomocą tej strategii w planie działania można by również uwzględnić opracowanie zrównoważonych rozwiązań europejskich.

4.2 W dziedzinie biopaliw najskuteczniejszym środkiem wsparcia okazały się ulgi podatkowe względnie zwolnienia z podatku. Instrument ten umożliwił w szczególności także inwestycje dostosowane do uwarunkowań regionalnych. Państwa członkowskie nadal powinny zatem mieć możliwość stosowania tych środków. Stwierdzenia w planie działania na to nie wskazują.

4.2.1 Wykorzystaniu SNG (syntetyczny gaz naturalny — w przypadku biogazu wydajność z hektara roślin oleistych jest pięciokrotnie wyższa niż w przypadku biodiesla) obok BTL (*biomass-to-liquid*) jako paliwa w zakresie badań i rozwoju i tym samym w przyszłym wdrażaniu strategii UE w dziedzinie biopaliw należy przypisać duże znaczenie. Metody te mają bardzo dużą wydajność powierzchniową i są nowoczesne, a także oferują zasadniczą możliwość jednoczesnego wytwarzania paliwa, energii elektrycznej i energii cieplnej w zdecentralizowanych zakładach wykorzystujących SNG.

4.3 Komitet wspiera Komisję Europejską w jej staraniach zmierzających do sformułowania celu osiągnięcia przez biopaliwa do 2010 r. udziału w rynku wynoszącego 5,75 %. Przyjmuje on do wiadomości, że podczas wiosennego szczytu szefów państw i rządów w 2006 roku ustalono cel częścikowy do 2015 roku na poziomie 8 %. Komitet pragnąłby jednak

intensywniejszego zaangażowania zainteresowanych przedsiębiorstw, Komisji i państw członkowskich na rzecz pilnie potrzebnego znacznego wzrostu wydajności systemów transportu. Komitet wyraża w tym miejscu swoje poparcie dla propozycji zawartych w planie działania dotyczących likwidacji różnych form dyskryminacji biopaliw i dla propozycji wprowadzenia odpowiednich unormowań.

4.4 Wykorzystanie biomasy powinno być istotnie zwiększone w VII ramowym programie badań. Celem musi być przy tym m.in. osiągnięcie konkurencyjności odnawialnych źródeł energii. Komitet stwierdza, że dla rozwoju gospodarczego Europy decydujące znaczenie ma zmiana podejścia w polityce dotyczącej badań w kierunku badań nad surowcami odnawialnymi. Oczekuje on wiążących stwierdzeń w tej kwestii także w planie działania na rzecz biomasy. Komitet podkreśla, że opóźnienia w pracach nie wynikają z zaopatrzenia w biomasę, lecz z dostępności technologii wytwarzania produktów znajdujących zbyt na rynku.

4.4.1 W przypadku wykorzystania biomasy, w tym w aspekcie materiałowym, często wskazane jest przyjęcie podejścia oparte na frakcjach i kaskadach zastosowań. Zasadnicze znaczenie mają jednak ceny rynkowe i koszty produkcji oraz perspektywy na przyszłość w tym względzie. Tak więc na przykład bardziej wskazane i celowe jest bezpośrednie termiczne lub energetyczne przetworzenie drewna, na które nie ma zbytu na rynku materiałowym, zamiast przetwarzania go na paliwo w długim, wiążącym się ze stratami energii procesie BTL. Plan działania powinien w ocenie Komitetu przyjmować bardziej różnicujące podejście, a ciepłu pozyskiwanemu z biomasy powinno się przypisywać większe znaczenie.

4.5 Komitet oczekuje, że także przy przydzielaniu i podziale środków z funduszy strukturalnych w państwach członkowskich, w Radzie i Komisji duże znaczenie będzie się przypisywać rozwojowi inwestycji w energię odnawialną, a w szczególności w biomasę. Należałoby ustanowić wymóg przeznaczania środków z funduszy strukturalnych w krajach członkowskich UE na ten cel. Udział środków z funduszy strukturalnych pod koniec okresu planowania w 2013 r. powinien średnio dla państw członkowskich wynosić 10 %.

4.5.1 W kontekście przydzielania środków na drugi filar „rozwój obszarów wiejskich” (EFRROW) energia ze źródeł odnawialnych wspomniana została w dziale planowania strategicznego, co ogólnie należy ocenić pozytywnie. Zwłaszcza z uwagi na znacznie ograniczone środki i potencjał obszarów wiejskich należy zadbać, by także tutaj pod koniec okresu planowania w 2013 r. na tą dziedzinę przeznaczano w państwach członkowskich średnio przynajmniej 10 % inwestowanych środków.

4.6 Komitet podkreśla stwierdzenia zawarte w planie działania na rzecz wpływu rozdzielenia płatności (ang. *decoupling*) na rozwój surowców odnawialnych. Zwraca on jednak uwagę na następujące możliwości krótkookresowych dostosowań: przegląd systemów premiovych za uprawy energetyczne (45 EUR/ha) dla 1,5 miliona hektarów nastąpi już pod koniec 2006 r., zgodnie z postanowieniami końcowymi w sprawie reformy polityki rolnej UE przyjętymi w Luksemburgu w 2003 r. Komitet wzywa Komisję do zastanowienia się, czy wysokość premii jest wystarczająca. Uważa on dotychczasowe

procedury za nazbyt biurokratyczne, proponuje więc jak najszybsze zmiany administracyjne. Obecnie nowe państwa członkowskie, które wybrały procedurę uproszczoną WPR (8 z 10 nowych państw), nie mogą ubiegać się o premię za uprawy energetyczne. Komitet wzywa do umożliwienia tym krajom, w ramach procesu dopasowywania, dostępu do płatności obszary od końca 2006 r. Jeśli chodzi o wysokość premii, powinno się przeanalizować szczególnie dopasowanie dla stref, które wskutek procesu transformacji nie otrzymały prawa do wypłat⁽⁵⁾.

4.7 Komitet proponuje, by plan działania UE w sprawie biomasy przewidywał obowiązki tworzenia krajowych i regionalnych planów działania w państwach członkowskich. Z uwagi na różnorodność europejskich krajów i regionów jest to krok, który pomoże ustalić potencjał i odpowiednio kształtować politykę i zarządzanie.

4.7.1 Komitet żałuje, że w planie działania nie przeanalizowano możliwości, braków i przeszkód istniejących w państwach członkowskich i regionach, jeśli chodzi o rozwój wykorzystania biomasy i odnawialnych źródeł energii. Można temu ewentualnie zaradzić poprzez: obowiązkowe uwzględnienie tego problemu w planowaniu regionalnym, rozpoznanie tego zagadnienia i zniwelowanie przeszkód administracyjnych, skupienie wszystkich działań administracyjnych w jednej jednostce na etapie planowania i budowy.

4.8 Komitet wzywa Komisję i państwa członkowskie do takiej zmiany szóstej dyrektywy 77/388/EWG w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich w odniesieniu do podatków obrotowych, aby państwa członkowskie mogły stosować zmniejszony podatek VAT na materiały i usługi związane z wykorzystaniem odnawialnych źródeł ciepła i zimna. Przykładowo w niektórych państwach członkowskich nie opodatkowuje się palników na gaz lub olej opałowy, tymczasem przy inwestycjach w technologie grzewcze oparte na odnawialnych źródłach energii nakłada się pełną stawkę podatku.

4.9 Komitet dostrzega pilną potrzebę dążenia do wspólnej europejskiej polityki energetycznej. Przy wprowadzaniu na rynek odnawialnych źródeł energii należy osiągnąć równowagę pomiędzy konkurencją systemów poszczególnych krajów a dynamicznym rozwojem w kierunku jak najefektywniejszych zasad.

4.10 Zdaniem Komitetu trzeba podjąć pilne działania na rzecz systemu certyfikacji w zakresie pochodzenia biomasy. Tylko w ten sposób można zapobiec negatywnym bilansom ekologicznym i klimatycznym. Należy postawić następujące postulaty⁽⁶⁾:

- przy uprawie surowców odnawialnych należy stosować te same zasady dobrej praktyki zawodowej, co w przypadku produkcji spożywczej;
- obszary, na których uprawiano rośliny o przeznaczeniu innym niż spożywcze, muszą być później zdadne także do uprawy w celach spożywczych;
- uprawa surowców odnawialnych powinna odbywać się na terenach już wykorzystywanych rolniczo oraz na ziemiach odłogowanych. Do tego należą także ziemie, które tymczasowo nie są zagospodarowane, np. wskutek transformacji. Nie może to prowadzić do zmniejszenia powierzchni trwałych użytków zielonych;
- w celu zmniejszenia transportu należy dążyć do produkcji w ramach gospodarki regionalnej lub lokalnej;
- należy zapewnić przeznaczenie powierzchni o dużej wartości ekologicznej do celów ochrony przyrody i zagospodarować je w ramach takich celów;
- należy wspierać i produkować te surowce odnawialne, które charakteryzują się dobrym bilansem ekologicznym;
- szczególną uwagę trzeba zwracać na zamknięcie obiegu substancji odżywczych.

4.11 W przypadku międzynarodowego handlu biomasą i produktami pochodzącymi z biomasy powinno się ponadto uwzględnić następujące kryteria: niezależność żywnościową, (tzn. zabezpieczenie żywności wynika z upraw wyłącznie na sprzedaż), standardy społeczne i ekologiczne produkcji oraz utrzymanie lasów pierwotnych. UE powinna dążyć do tego, by punkty te ujęto także w uregulowaniach Światowej Organizacji Handlu.

4.12 Komitet wzywa Komisję do poparcia utworzenia międzynarodowej agencji ds. energii odnawialnych (IRENA) w ramach planu działania w sprawie biomasy i do pełniejszego uwzględnienia w tymże planie działania zagadnienia przejrzystości w międzynarodowej gospodarce surowcowej.

Bruksela, 17 maja 2006 r.

Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Anne-Marie SIGMUND

⁽⁵⁾ Por. NAT/288, pkt 3.2.4.2.

⁽⁶⁾ Por. NAT/288, pkt 3.7.